

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-05-27

Vår referens

Sara Heide

Utvecklingssamordnare

sara.heide@malmo.se

Återrapportering kring kraftsamlande insatser; nu fråga om remiss

ASN-2025-6090

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade (§189) den 26 september 2024 att ge kommunstyrelsen samordningsansvaret för kraftsamlande insatser (STK-2023-137). Vid sammanträdet beslutade även kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utarbeta formerna för processen i stort, ta fram förslag på geografiska områden samt föreslå vilka nämnder och bolag som ska få ett särskilt ansvar i arbetet.

Stadskontoret har formulerat ett förslag på arbetsmodell för kraftsamlande insatser (STK-2024-1374). Arbetsmarknads- och socialnämnden ges möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget utifrån fyra förutbestämda frågeställningar.

I förslaget på arbetsmodell för kraftsamlande insatser föreslår stadskontoret att inriktningen för arbetet är att arbeta förebyggande och främjande med målsättningen att öka ungas möjligheter till arbete eller fortsatta studier efter årskurs nio.

Vidare presenterar stadskontoret förslag på målformulering, geografisk avgränsning för arbetet samt förslag på organisation och nämnder och bolag som ska ha en primär roll i arbetet med kraftsamlande insatser.

Arbetsmarknads- och socialnämnden är en av de nämnder som föreslås få ett särskilt ansvar i arbetet. Därutöver föreslås att en förvaltningsövergripande styr- och arbetsgrupp inrättas för kraftsamlande insatser.

Stadskontoret föreslås vara sammankallande och uppta en samordnande roll. Uppföljning och mätning av hur arbetet fortlöpt kommer att ske 2030 och 2035.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende ”Återrapportering kring kraftsamlande insatser; nu fråga om remiss” i enlighet med förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag - § 141 Återrapportering kring kraftsamlande insatser; nu fråga om remiss
- G-Tjänsteskrivelse - Återrapportering kring kraftsamlande insatser; nu fråga om remiss
- Protokollsutdrag -§ 189 Uppdrag budget 2023 - Definiera och starta ett långsiktigt och
- strategiskt områdeslyft i Malmös socioekonomiskt svaga delar med särskilt fokus på barn och ungas uppväxtvillkor
- PM: Modell för kraftsamlande insatser
- G-Tjänsteskrivelse - Återrapportering kring kraftsamlande insatser; nu fråga om remiss
- Yttrande gällande återrapportering kring kraftsamlande insatser

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-05-28

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-06-05

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-06-19

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 26 september 2024 (§189) att ge kommunstyrelsen samordningsansvaret för kraftsamlande insatser (STK-2023-137), samt att ta fram förslag på geografiska områden, ansvariga nämnder och bolag samt formerna för processen.

Stadskontoret har därefter tagit fram ett förslag på arbetsmodell (STK-2024-1374), där arbetet ska fokusera på förebyggande och främjande insatser för att stärka ungas möjligheter till arbete eller studier efter årskurs nio.

Förslaget omfattar målformuleringar, geografisk avgränsning, organisation samt vilka nämnder och bolag som får huvudansvar – bland annat arbetsmarknads- och

socialnämnden. Stadskontoret föreslås ha en samordnande roll och en styr- och arbetsgrupp föreslås inrättas.

Uppföljning planeras till 2030 och 2035.

Bakgrund

Bakgrunden är ett budgetuppdrag från 2023 där kommunstyrelsen fick uppdraget att starta ett långsiktigt och strategiskt områdeslyft kallat kraftsamlande insatser. Arbetet sker parallellt med hållbar lokal utveckling, som har hela staden som upptagningsområde och utgår från Agenda 2030:s tre hållbarhetsdimensioner.

Kraftsamlande insatser riktas till specifika geografiska områden eller teman och syftar till att hantera komplexa frågor med mobilisering av större resurser. Efter remissrunda har stadskontoret förtydligat begrepp och arbetssätt.

Den 24 mars 2025 beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott (§141) att sända förslaget på remiss till berörda nämnder och bolag.

Förslag på arbetsmodell för kraftsamlande insatser

Stadskontoret anser att kraftsamlande insatser kräver gemensam styrning, prioritering och uppföljning, till skillnad från lokal utveckling. Modellen omfattar mål, geografi, ansvariga nämnder och bolag samt arbetsprocess.

Målformulering

Syftet är att öka ungas (0–16 år) möjlighet till arbete eller studier efter årskurs 9 genom förebyggande arbete mot syssellöshet. Bakgrunden är Malmös höga andel unga som varken arbetar eller studerar (UVAS).

Index

Ett index med fyra variabler används för att identifiera områden att rikta arbetet mot:

- Behörighet till yrkesprogram
- Trångboddhet
- Ekonomiskt bistånd
- Låg inkomststandard

Geografi

- Augustenborg, Heleneholm, Södra Sofielund
- Gullviksborg, Hermodsdal
- Herrgården, Kryddgården, Persborg, Törnrosen, Örtagården

- Holma
- Katrinelund

Styrgruppen föreslås välja slutliga områden baserat på verksamheters kunskap och statistik.

Nämnder och bolag med särskilt ansvar

Arbetet ska vara brett och flexibelt. Följande nämnder föreslås ingå:

- Arbetsmarknads- och socialnämnden
- Fritidsnämnden
- Förskolenämnden
- Grundskolenämnden
- Kulturnämnden
- Tekniska nämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås som metodstöd.

Process och organisation

En styrgrupp och en arbetsgrupp föreslås med representanter från berörda förvaltningar. Stadskontoret föreslås vara sammankallande och uppta en samordnande roll. Styrgruppen godkänner förslag till kommunstyrelsen, som beslutar om fördelning av medel.

Kriterier för insatser och finansiering

- Både direkta och indirekta insatser kan inkluderas, förutsatt att det finns en effektlogik kopplat till utfallsmåttet UVAS
- Involverar flera aktörer, minst två
- Minst en miljon kronor
- Fokus på förebyggande insatser

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ansvarar för flera verksamheter som berör de teman, mål och indikatorer som stadskontoret lyfter i sitt förslag om kraftsamlande insatser.

Förvaltningen är positiv till den tvärsektoriella och förebyggande inriktningen, särskilt med tanke på kommunfullmäktiges beslut (§190) att överföra ansvaret för det universella preventionsarbetet till arbetsmarknads- och socialnämnden (STK-2024-351).

Förvaltningen redovisar här sitt svar på stadskontorets fyra remissfrågor och beskriver i första frågan hur den kan bidra på analys-, strategi- och insatsnivå.

Hur kan/bör nämnderna involveras i arbetet? (Strategisk nivå)

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till att delta i styr- och arbetsgrupp för kraftsamlande insatser.

Under 2025 tar förvaltningen fram en strategi för att förebygga normbrytande beteende hos barn och unga. Denna strategi kan bli en viktig del i arbetet med kraftsamlande insatser eftersom båda har ett förebyggande fokus.

Förvaltningen ansvarar också för enkäten *Barn och ungas uppväxtvillkor* (Malmö stads nya namn på CTC-enkäten), som genomförs vartannat år tillsammans med stadskontoret. Enkäten mäter bland annat ”ofullständig skolgång” och 17 risk- och skyddsfaktorer som påverkar och som är bakomliggande orsaker till detta. Denna information kan hjälpa till att anpassa insatser efter de lokala behoven och följa upp om arbetet ger resultat. Eftersom enkäten bygger på barns och ungas egna svar, stärker den barnperspektivet i insatserna.

Förvaltningen delar stadskontorets uppfattning om att civilsamhället, näringslivet och andra lokala aktörer är viktiga i arbetet och vill betona att dessa aktörer, tillsammans med kommunala verksamheter, bör vara med från start, både i behovsanalys, genomförande och uppföljning, särskilt där det redan finns lokala samverkansformer.

Hur kan/bör nämnderna involveras i arbetet? (Insatsnivå)

Förvaltningen har ett särskilt ansvar för barn och unga och arbetar brett för att stödja Malmöbor i olika livssituationer. Det finns flera pågående samverkansprocesser i stadens olika områden.

En av förvaltningens viktigaste frågor är att ge barn och familjer tidigt stöd. Det görs via föräldraskapsprogram, samarbete med civilsamhället, familjecentraler och hembesöksprogrammet *Växa tryggt*.

Förvaltningen deltar i flera tvärsektoriella samarbeten för att öka tryggheten, minska brottslighet och stärka ungas skolresultat. Exempel är:

- **Samverkan Barn och Unga (SBUM)** – identifierar och minimerar luckor i samhällets stöd till unga.
- **Trygga Barnet** – utvecklar stöd till barn med normbrytande beteende.
- **SSPF-samverkan** – samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och fritid för att tidigt stötta unga i riskzoner.

- **Resursteam heder** – specialiserat stöd till unga i hederskontext.
- **Örat mot marken** – lokalområdessamverkan på veckobasis

Kompetens i effektiva insatser härstammar bland annat från arbetet med CTC (Communities That Care), som numera är en del av förvaltningen.

Andra viktiga insatser:

- **Ungdomsfält Malmö** – uppsökande arbete.
- **Stöd till civilsamhället** – genom ekonomiska medel till idéburna aktörer främjas mångfald och lokalt engagemang.
- **Relationsbyggande arbete** – stärker dialogen med invånare och ökar förtroendet för socialtjänsten.

Förvaltningen arbetar också med:

- **Praoplatser** för alla åttondeklassare i kommunala skolor.
- **Ung i Sommar** – ger gymnasieungdomar sommarpraktik.
- **Ung Malmö** – stärker unga vuxnas möjligheter till egen försörjning.

Förvaltningen vill understryka att även arbetsmarknadsinsatser för vuxna kan ha förebyggande effekt – sysselsatta föräldrar bidrar till bättre uppväxtvillkor för barnen

Finns det någon befintlig styrgrupp som anses lämplig för det här arbetet?

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ställer sig positiv till att de nämnder som är viktiga för kraftsamlande insatser finns med i styr- och arbetsgruppen, och instämmer med stadskontorets förslag att representanter i styrgruppen bör ha tydligt beslutsmandat både för sin nämnd och tvärsektoriellt.

För att undvika parallella strukturer är det viktigt att styr- och arbetsgruppen har tydliga kopplingar till både den strategiska samverkansplattformen och det lokala operativa arbetet inom lokal utveckling.

Organiseringen bör vara flexibel och kunna prioritera insatser över flera nämnders ansvarsområden, särskilt eftersom behovsanalysen ännu inte är klar och ansvariga nämnder och bolag inte är fastställda. Styrgruppens sammansättning bör kunna justeras årligen utifrån lokala behov och uppföljningar, men en bred representation av nämnder och bolag bör alltid finnas kvar.

Om de nämnder som behövs redan finns i en befintlig styrgrupp kan den användas för kraftsamlande insatser, eller en mindre arbetsgrupp inom den.

Vad vore rimliga fördelningskriterier för ekonomiska medel mellan förvaltningar kopplat till föreslagna insatser?

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen menar att fler kriterier bör användas vid val av förebyggande insatser, särskilt med tanke på den nya socialtjänstlagen från 1 juli 2025 som kräver kunskapsbaserat arbete. Följande kriterier föreslås:

1. Är insatsen utvärderad och har evidens för att påverka beteende positivt?
2. Är insatsen tillgänglig med rätt utbildning och stöd?
3. Finns en manual för att säkra kvalitet och korrekt genomförande?
4. Bygger insatsen på en tydlig teori om beteendeförändring och har en logisk modell för hur effekten uppnås?
5. Påverkar insatsen de risk- och skyddsfaktorer som är prioriterade i området?

Ovanstående kriterier går även i stor grad att applicera på insatser av kontextuell karaktär, till exempel förändringar i den fysiska omgivningen för att skapa trygga miljöer.

Främjande insatser, som till skillnad från förebyggande insatser inte baseras på någon riskbedömning, bör bedömas utifrån hur de bidrar till prosocial socialisering, det vill säga vilka normer de sprider och hur.

Förvaltningen betonar att det inte är antalet insatser som avgör framgång utan deras kvalitet och att insatserna når en stor del av målgruppen för att skapa en positiv smittoeffekt.

Förvaltningen anser att finansiering även ska kunna omfatta kostnad för att ta nya effektiva program till Malmö, samt till utvärderingar.

Förvaltningen avstyrker stadskontorets förslag på att insatser måste kosta minst en miljon kronor för att få medel, eftersom många bra insatser kan kosta mindre än så.

Finns det insatser som redan är i gång som behöver förstärkas inom ramen för kraftsamlande insatser?

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill, på denna fråga om insatser, lyfta ett par generella aspekter. Den första är att det är svårt att i detta skede svara på vilka insatser som behöver förstärkas. För detta krävs en djupare analys om behoven i respektive område.

Först när det är tydligt vilka som är de bakomliggande orsakerna till problemet i fråga går det att säga vilka insatser, eventuellt av dem som förvaltningen nämner under första frågan, som behöver förstärkas och var.

Den andra aspekten att lyfta är de etiska principer som framhålls i Malmö stads trygghets- och säkerhetspolicy antagen av kommunfullmäktige den 24 maj 2017.

I denna står att Malmö stad vid val av insatser ska undvika stigmatisering av grupper och platser samt att insatsen inte ska göra skada eller förvärpa situationen.

För att undvika det senare vill arbetsmarknads- och socialförvaltningen lyfta att de kraftsamlande insatserna i så stor utsträckning som möjligt ska ha en vetenskaplig grund och vara utvärderade.

Inom preventionsvetenskapen finns idag kunskap om vilka typer av insatser som är ineffektiva och kontraproduktiva och ur ett etiskt perspektiv bör detta beaktas.

Ansvariga

Therese Wihlborg Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef